

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Jaarrekening 2017

Telefoon: 071-5219015
Website: www.vrijescholenrijnstreek.nl
E-mail: bestuur@vrijescholenrijnstreek.nl

Inhoudsopgave

	Pagina
Bestuursverslag	2
Jaarrekening	
Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017	25
Staat van baten en lasten 2017	27
Kasstroomoverzicht 2017	28
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	29
Gegevens over de rechtspersoon	36
Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2017	37
Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW	41
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	42
Toelichting op de staat van baten en lasten 2017	43
(Voorstel) bestemming van het resultaat	47
Gebeurtenissen na balansdatum	48
Overzicht verbonden partijen	49
WNT-verantwoording 2017	50
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	51

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

VOORWOORD

Hierbij ontvangt u, ter afsluiting van het boekjaar 2017, het jaarverslag 2017 van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek. In dit jaarverslag is de jaarrekening 2017 opgenomen die bestaat uit de balans per 31 december 2017, de staat van baten en lasten over 2017 alsmede een toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten.

In het jaarverslag wordt toelichting gegeven op de structuur van de organisatie, de belangrijkste activiteiten, het gevoerde financiële beleid gedurende het boekjaar en de stand van zaken op de balansdatum. Het bestuursverslag legt de relatie tussen beleidsplanning, uitvoering, bewaking en bijstelling van de financiële cijfers van 2017. Het bestuursverslag geeft daarnaast inzicht in de toekomstige financiële ontwikkelingen.

De jaarrekening 2017 van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek is opgesteld door Onderwijsbureau Hollands Midden te Leiden. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Govers.

VERSLAG VAN HET ALGEMEEN BESTUUR/ INTERNE TOEZICHTHOUDER

Algemeen

Het bestuur van de Stichting wordt gevormd door het algemeen bestuur dat bestaat uit het dagelijks bestuur en het toezichthoudende deel van het bestuur. De twee dagelijkse bestuursleden vormen samen met de directeur van Vrije School Ridderspoor de directie van de drie scholen. De twee leden van het dagelijks bestuur (directeur-bestuurders) hebben een arbeidsovereenkomst bij de Stichting. De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn in het bestuursreglement en het toezichtkader vastgelegd. De Code goed bestuur van de PO-raad dient als richtlijn voor het handelen van het bestuur.

Functioneren van het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur kwam zeven maal in reguliere vergadering samen. Daarnaast waren er enkele telefonische overleggen. De belangrijkste onderwerpen van gesprek waren kwaliteit van het onderwijs, verbetertraject Ridderspoor, personeelsbeleid, groei van de scholen, bestuurlijke toekomst van de stichting, het aanwijzen van de accountant, de jaarrekening, meerjarenbegroting en liquiditeitsbegroting, onderhoud van de gebouwen. Daarnaast het bestuur toezicht uitgeoefend op de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming van de verkregen middelen. Het op basis van de Code Goed Bestuur opgestelde toezichtkader heeft als leidraad voor de besprekingen gediend.

Het overleg in het bestuur verliep in goede harmonie.

Tussendoor had de voorzitter van het bestuur regelmatig overleg met het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur heeft twee maal overleg gevoerd met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Besproken onderwerpen waren functioneren van het toezicht, financiën, groei van de scholen en de uitbreiding van het toezichthoudend bestuur.

Vanuit de werkgeversrol hebben twee toezichthoudende leden, waaronder de voorzitter, functioneringsgesprekken gevoerd met de dagelijkse bestuurders.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

In het najaar van 2017 is een conflict ontstaan tussen bezorgde ouders van Vrije School Ridderspoor en het algemeen bestuur dat nog niet is opgelost. In de eerste maanden van 2018 is mediation en een extern bestuurslid ingeschakeld om een oplossing te vinden.

Samenstelling van het algemeen bestuur

In 2017 was het algemeen bestuur als volgt samengesteld.

	Functie	Benoemd	Aftredend
Willem de Koning	Dagelijks bestuurder	1-1-2015	n.v.t.
Wim Klapwijk	Dagelijks bestuurder (penningmeester)	1-1-2015	n.v.t.
Daan de Koning	Toezichhoudend bestuurder (kwaliteit)	1-2-2016 (2 ^e termijn)	1-2-2020
WB van Leeuwen	Toezichhoudend bestuurder (financiën)	1-1-2015 (2 ^e termijn)	1-1-2019
Frans Ebskamp	Toezichhoudend bestuurder (voorzitter)	1-3-2015 (1 ^e termijn)	1-3-2019

Hoofdfuncties van de toezichhoudende leden

Daan de Koning	Strategisch Adviseur Digitalisering Ministerie van Justitie en Veiligheid
WB van Leeuwen	International Credit Manager Wolters Kluwer
Frans Ebskamp	Bestuurder Stichting Scholengemeenschap voor Vrijeschoolonderwijs

Op grond van het overzicht van (neven)functies van de toezichhoudende bestuursleden is geen belangenconflict gebleken met het lidmaatschap van het algemeen bestuur.

Bezoldiging

Toezichhoudende bestuursleden kunnen een vergoeding ontvangen van €150 per vergadering (voorzitter €175) met een maximum van acht vergaderingen. WB van Leeuwen heeft geen aanspraak gemaakt op deze vergoeding.

Jaarrekening en begroting

Het algemeen bestuur heeft de door het dagelijks bestuur opgestelde begroting 2017 goedgekeurd. Het algemeen bestuur heeft het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 goedgekeurd. Het bestuur heeft ook kennis genomen van de aanbevelingen van de accountant en met het dagelijks bestuur afgesproken dat de aanbevelingen zullen worden opgevolgd.

De strakke begrotingsdiscipline in 2017 heeft ertoe geleid dat de liquiditeit van de Stichting verder is verbeterd. Het positieve resultaat 2017 is toegevoegd aan het eigen vermogen.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

SAMENVATTING OVER HET AFGELOPEN JAAR (ONDERWIJSKUNDIG)

MISSIE EN VISIE VAN DE STICHTING

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek beheert drie vrijescholen voor primair onderwijs, waar onderwijs wordt gegeven aan kinderen van 4–12 jaar. De Stichting heeft ten doel het bewerkstelligen en bevorderen van de persoonlijke groei en ontwikkeling van de leerlingen op basis van de pedagogie van Rudolf Steiner en de daaronder gelegen sociale impuls (art. 2 stichtingsstatuten).

Nagestreefd wordt dat de drie scholen naar het oordeel van de Inspectie van Onderwijs minimaal een voldoende kwaliteitsniveau hebben. De drie scholen willen zich profileren door het aanbieden van uitstekend vrijeschoolonderwijs. Daarmee wordt bedoeld dat de drie domeinen cognitieve ontwikkeling; sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische vorming binnen het vrijeschool onderwijs in een goede balans en op professionele wijze en op uitstekend niveau worden aangeboden.

Het bestuur heeft in samenspraak met de verschillende medezeggenschapsraden het opgestelde strategisch plan 2012 in 2017 verder invulling gegeven. In dit plan zijn vijf speerpunten geformuleerd:

- Vergroten en herstellen van (zelf)vertrouwen (empowerment)
- Verhogen van de onderwijskwaliteit;
- Groei van het aantal leerlingen;
- Beheer op orde;
- Innovatie van de organisatie en bestuurlijke transitie.

Door middel van ouderavonden en wekelijkse nieuwsbrieven wordt in de scholen systematisch verantwoording afgelegd aan ouders en andere betrokkenen over de onderwijs- en organisatieontwikkelingen op school- en stichtingsniveau.

Onderwijskundig beleid

“De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de sociale orde te kunnen invoegen, maar wel wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie steeds opnieuw de maatschappij met nieuwe krachten verrijken”

Deze uitspraak van Rudolf Steiner, grondlegger van de Vrije Scholen, hanteren we als de missie van de drie scholen in de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek (SVSR). Het vormt de basis onder het onderwijskundig beleid en de pedagogische en didactische praktijk van waar uit leerlingen worden begeleid.

De school stelt zich ten doel modern, kwalitatief hoogwaardig vrijeschool onderwijs te bieden aan leerlingen waarin zij zich kunnen ontwikkelen en daarmee zichzelf en hun mogelijkheden goed leren kennen en hanteren. We willen dat doen in nauwe samenspraak met ouders en verzorgers.

Kernwaarden:

- ✓ Op onze scholen heerst een kunstzinnige en professionele cultuur
- ✓ Op onze scholen hebben we oog voor alle drie de levensgebieden van een kind: zijn

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

- cognitieve, zijn sociaal-emotionele en zijn motorische kwaliteiten en behoeften.
- ✓ Ouders zijn onze onmisbare en belangrijkste partners bij de opvoeding en begeleiding van een kind.
- ✓ Wij hechten eraan dat iedereen in onze scholen zich veilig voelt
- ✓ Wij interesseren ons actief voor hedendaagse ontwikkelingen in het onderwijsveld en de maatschappij en werken loyaal collegiaal samen met externe partners

Samenwerkingsverbanden

De scholen van de stichting participeren (wettelijk) voor passend onderwijs in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Rijnstreek, Vereniging Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zoetermeer.

De directeur-bestuurders van de scholen hebben een zetel in het algemeen bestuur van de samenwerkingsverbanden.

Toelatingsbeleid

De drie scholen binnen de stichting realiseerden de afgelopen vijf jaar een aanzienlijke groei van leerlingen. De toename van het aantal ouders dat met hun kinderen naar een vrijeschool wil zet zich door en voor de komende jaren is er voor verschillende leeftijdsgroepen een wachtlijst. Vanaf augustus 2017 wordt het aantal groepen in Mareland uitgebreid; in Vuurvogel en Ridderspoor worden voormalige combinatieklassen ten gevolge van de groei omgezet naar enkelvoudige groepen. In Ridderspoor is gedurende 2017 de zij-instroom, leerlingen ouder dan zes jaar tijdelijk gestopt.

Onderwijskwaliteit

Twee keer per jaar vindt er een toetsing middels CITO-toetsen plaats en aan het eind van de schoolperiode in klas 6 wordt de IEP eindtoets afgenomen. Met uitzondering van Ridderspoor is de uitkomst van de eindtoets boven de norm.

De uitkomsten van de tussentijdse Cito-toetsen vormen de basis voor de acties die de groepsplannen, twee maal per jaar, en het jaarplan worden beschreven.

Mareland en Vuurvogel hebben een basis-arrangement en Ridderspoor staat sinds december 2016 onder verscherpt toezicht. Het verbetertraject wordt middels een verbeterplan gemonitord. In mei 2018 vindt een herbeoordeling door de onderwijsinspectie plaats.

Opbrengstgericht werken en verbetertrajecten

Cyclisch en methodisch werken is nog steeds het belangrijkste doel binnen de stichting. Daarbij wordt voortdurend naar aansluiting gezocht bij de ontwikkelingen die plaats vinden in het kader van Passend Onderwijs. Veel van de scholingen van leerkrachten vinden samen of in samenspraak met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs plaats.

Succesvol, herhaalbaar en continue goed vrijeonderwijs bieden en de daarbij passende resultaten behalen is in alle drie de scholen het uitgangspunt voor studie, opleiding en professionalisering. Iedere school kent daarbij een eigen agenda, passend bij de schoolontwikkeling en het lokale team, en één keer per jaar vindt er in april een gemeenschappelijke studiedag plaats voor alle collega's.

Aan de hand van de individuele, klassen- en school-leeropbrengsten vinden analyses van de toets resultaten plaats. Met de uitkomst van de analyse wordt een groepsplan voor de volgende periode ingezet en vindt bijstelling van onderwijskundig beleid plaats.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Binnen alle drie scholen is beleid ontwikkeld t.a.v. het voortdurend actualiseren en optimaliseren van het reken- en taalonderwijs, en het aanbieden van leerstof aan hoog intelligente kinderen. In teamvergaderingen worden de innovaties in de diverse leergebieden grondig besproken, toegelicht en afgestemd op de praktijk.

Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte worden in zorg-overleggen besproken. Aan de bijeenkomsten wordt regelmatig indien daar aanleiding toe is ook door externe partijen zoals schoolmaatschappelijk werk, Jeugdzorg, GGD, etc. geparticipeerd. Hiermee is directe toegang tot het zorgnetwerk geborgd.

Binnen de Vuurvogel is in maart 2017 het tweejarig project Vreedzame School succesvol afgerond. De opbrengst en borging van het project wordt nu gemonitord

MEDEZEGGENSCHAP

De medezeggenschapsraad bestaat uit een gezamenlijke personeelsgeleding (GMR) en een personeelsgeleding per locatie (MR) en een oudergeleding. De medezeggenschapsraad heeft als taak om in tal van zaken het bevoegde gezag voorstellen te doen of advies dan wel instemming te geven over allerlei zaken die de stichting en scholen betreffen. De vergaderingen van de medezeggenschapsraad zijn in beginsel openbaar.

De GMR heeft in 2017 een tweetal brede vergaderingen belegd, met het dagelijks en met het toezichthoudend bestuur.

Op de agenda stond onder meer de jaarrekening 2016 en de meerjarenbegroting 2018. Discussie ging over de verdeling over de scholen en bestemming van de groeibekostiging.

Er is ook aandacht besteed aan het herzien van het reglement.

In het algemeen is gesteld dat het zwaartepunt van de medezeggenschap op de scholen zelf moet liggen, en dat de GMR alleen dat regelt wat op stichtingsniveau besproken dient te worden.

Het gemeenschappelijk overleg tussen de MR 'en wordt wel hogelijk gewaardeerd.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

ALGEMEEN

BESTUUR EN SCHOOL

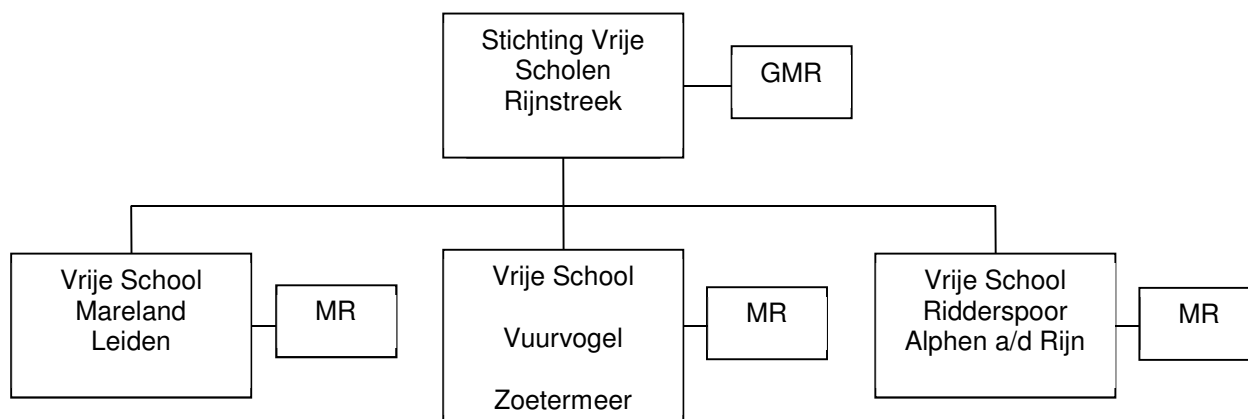
De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek is opgericht bij notariële akte van 18 oktober 2002. De statuten zijn op 18 juli 2014 aangepast aan de regelgeving inzake scheiding bestuur en toezicht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 28095908. De Stichting verzorgt onderwijs aan leerlingen in het Primair Onderwijs. De Stichting is bij het Ministerie van OCW geregistreerd onder nummer 41359. Onder het bevoegd gezag vallen de volgende scholen:

Onder het bevoegd gezag vallen de volgende scholen:

- Vrije School Mareland, Maresingel 19, 2316 HA Leiden, brin nr. 06UT
- Vrije School Vuurvogel, Schansbos 5-6, 2716 GV Zoetermeer, brin nr 06MQ
- Vrije School RidderSpoor, Essenburg 24-26, 2402 KP Alphen a/d Rijn, brin nr. 08SE

De dagelijkse leiding per 31 december 2017 van de organisatie ligt in handen van het dagelijks bestuur (directie) die bestaat uit: de heer W.S. de Koning, locatie Mareland te Leiden en de heer W.M. Klapwijk, locatie Vuurvogel te Zoetermeer. Op de locatie RidderSpoor te Alphen aan de Rijn is sinds maart 2017 een schoollieder aangesteld en wel mw. K. Den OS-Tukker.

Onderstaand de juridische structuur en organisatiestructuur:

Meer informatie omtrent de Stichting is te vinden op de website www.vrijescholenrijnstreek.nl.

Binnen de stichting is een klachtenregeling die is gepubliceerd op de websites van de scholen. Daarnaast is er ook een Vertrouwenspersoon aan de stichting verbonden en zijn we aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de VBS.

In het jaar 2017 is de Vertrouwenspersoon verschillende malen benaderd. In Vuurvogel betrof dit een meningsverschil tussen ouders en leerkracht. In Mareland werd met meerdere ouders en de bestuurder gesproken n.a.v. een beleidskeuze die de bestuurder heeft gemaakt. In RidderSpoor is er door vertrouwenspersoon bemiddeld in zaken die een relatie hadden met het verbetertraject, deel telefonisch, via email en een gesprek.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Daarnaast heeft de Vertrouwenspersoon gesprekken gevoerd met ouders uit de verschillende scholen die anoniem wilden blijven.

Er zijn in 2017 geen klachten bij Klachtencommissie ingediend.

LEERLINGEN

Op 1 oktober van enig jaar worden de leerlingen geteld ten behoeve van de bekostiging door het Ministerie van OCW. In het schooljaar 2016-2017 zaten op 1 oktober 2017 581 leerlingen op de scholen. Dat is een stijging van 3,6% van het leerlingaantal in vergelijking met de teldatum van 2016, toen er 561 leerlingen op de scholen zaten. De groeibekostiging die in het jaar 2017 is ontvangen heeft betrekking op het schooljaar 2015-2016, waarin een aanzienlijke stijging van het leerlingen aantal van 511 in het jaar 2015 tot 561 in het jaar 2016 is gerealiseerd. De verwachting is dat de groei van leerlingenaantallen in het jaar 2018 zich verder zal doorzetten.

Leeftijd	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
4-7 jaar	274	242	235	218	235	235	249	259	292	304
8-12 jaar	316	320	289	253	249	214	257	252	269	277
Totaal	590	562	524	471	484	449	506	511	561	581

PERSONEEL

De personeelssterkte bedraagt per 31 december 2017 39,65 fte. Van deze personeelssterkte is 2,33 fte directie, 32,07 fte medewerkers onderwijzend personeel en 5,25 fte medewerkers onderwijs ondersteunend personeel.

Onderstaand een overzicht van het gemiddelde ziekteverzuimpercentage, meldingsfrequentie en gemiddelde ziekteverzuimduur in dagen.

	2015	2016	2017	Streefwaarde
Ziekmeldingsfrequentie	1,2	1,1	1,2	1,1
Ziekteverzuimpercentage	6,50%	5,9%	7,8%	6,0%
Aantal medewerkers met verzuim	40	42	43	
Aantal medewerkers zonder verzuim	40	36	38	
Gem. ziekteverzuimduur in dgn.	22,7	17,7	20,0	

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

HUISVESTING

De drie scholen van de stichting zijn gehuisvest in gebouwen van uiteenlopende bouwjaar en kwaliteit. In onderstaand overzicht wordt dit weergegeven.

School	Bouwjaar	Laatste renovatie	m2	boekwaarde	aantal les-lokalen	bijzonderheden
Mareland	1909	1990	1.936	onbekend	14	Beeldbepalend pand
Ridderspoor	1979	1995	1.181	€ 296.153	8	Sterk verouderde installatie
Vuurvogel	2009	Nvt	1.097	onbekend	9	Energie label A

De school Mareland heeft een eigen gymnastieklokaal. De wordt mede gebruikt door andere scholen. Verder is in de school gehuisvest een peuterspeelzaal De Gouden Poort en een BSO Het Rozenpoortje.

In verband met de leerlingengroei zal op termijn van enkele jaren moeten worden uitgebreid dan wel andere huisvesting worden gevonden. Daarnaast in een renovatie van het gebouw en installatie nodig.

Overleg met de Gemeente Leiden is opgestart en de mogelijkheden worden onderzocht.

Het gebouw van Ridderspoor heeft een hoog energieverbruik en de installatie is sterk verouderd. Binnen de Gemeente Alphen wordt met hulp van een extern bureau een Integraal Huisvestingsplan opgesteld. In het huidige voorstel zou voor Ridderspoor binnen 5 jaar grondige renovatie dan wel nieuwbouw nodig zijn.

Vuurvogel is gehuisvest in relatief nieuw gebouw met een laag energieverbruik. De gemeente is voorbereidingen aan het treffen om het economisch eigenaarschap van het gebouw over te dragen aan de stichting.

Alle drie de scholen zijn toegerust met zonnepanelen die in beginsel 80% van het elektriciteitsverbruik zelf opwekken.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

SAMENVATTING VAN DE JAARREKENING 2017

In dit hoofdstuk worden de balans en de staat van baten en lasten van de Stichting toegelicht. De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2017 zoals deze in dit verslag is opgenomen. In dit hoofdstuk zijn de bedragen afgerond op duizenden euro's.

ALGEMEEN

De Stichting heeft over 2017 een positief exploitatieresultaat gerealiseerd van € 102.000. In 2016 bedroeg het resultaat € 63.000 positief. De baten stegen t.o.v. 2016 met € 381.000 tot € 3.204.000, een stijging van 13%. Dit is te herleiden naar extra bekostiging door groei van het aantal leerlingen. De lasten stegen in 2017 t.o.v. 2016 daarentegen ook met € 340.000 (12%) tot € 2.849.000 voornamelijk door het uitbreiden van personele capaciteit.

De financiële huishouding van de stichting is gezond en ook de toekomst ziet er positief uit. De ingeslagen weg om vanaf het jaar 2016 voldoende eigen vermogen op te bouwen zodat financiële tegenvallers in de toekomst kunnen worden opgevangen is ook in 2017 gerealiseerd. Het investeren in onderwijsontwikkeling heeft daarin een hogere prioriteit dan het aanhouden van een substantieel groot eigen vermogen.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

In de staat van baten en lasten zoals deze is opgenomen in de jaarrekening 2017 worden de baten en lasten over 2017 vergeleken met de opgestelde begroting voor 2017 en met de baten en lasten over 2016.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Realisatie	Begroot	Realisatie
Verkorte resultatenrekening (x € 1.000)	2017	2017	2016
Ministerie OCW	2.915	2.692	2.575
Overige overheidsbijdragen	14	4	14
Overige baten	275	214	234
Totaal baten	3.204	2.910	2.823
Personele lasten	2.550	2.339	2.248
Afschrijvingen	33	43	31
Huisvestingslasten	244	222	223
Overige instellingslasten	274	245	259
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0
Totaal lasten	3.101	2.849	2.761
Saldo baten en lasten	103	61	62
Financiële baten	0	0	0
Exploitatieresultaat	103	61	62

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Het positieve resultaat over 2017 ligt € 42.000 boven de begroting. Zoals gezegd is dit te herleiden naar de extra ontvangen groeibekostiging, extra ontvangen ouderbijdragen en een beheersmatige groei van de personele en overige schoolkosten. Ten opzichte van 2016 verbeterde het resultaat met € 41.000. De mutaties t.o.v. de begroting 2017 en de exploitatie 2016 zijn in het onderstaande overzicht samengevat en worden nader toegelicht, waarbij v = voordeel en n = nadeel.

Mutaties	Expl 2017	In % van	Expl 2017	In % van
Baten en lasten 2017	Bgr 2017	bgr 2017	Expl 2016	expl 2016
Ministerie OCW	223 (v)	8%	340 (v)	13%
Overige overheidsbijdragen	10 (v)	250%	0 (n)	0%
Overige baten	61 (v)	29%	41 (v)	18%
Totaal baten	294 (v)	10%	381 (v)	13%
Personele lasten	211 (n)	9%	302 (n)	13%
Afschrijvingen	-10 (v)	-23%	2 (n)	6%
Huisvestingslasten	22 (n)	10%	21 (n)	9%
Overige instellingslasten	29 (n)	12%	15 (n)	6%
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0%	0	0%
Totaal lasten	252 (n)	9%	340 (n)	12%
Financiële baten	0 (n)	0%	0 (n)	0%
Exploitatieresultaat	42 (v)		41 (v)	

BATEN

ALGEMEEN

De bekostiging van het onderwijs is in belangrijke mate gekoppeld aan het aantal en type leerlingen van de school. De teldatum voor het bepalen van het aantal bekostigde leerlingen is 1 oktober van het voorgaande jaar. In het primair onderwijs is de personele bekostiging gebaseerd op schooljaren.

In het primair onderwijs is de teldatum 1 oktober 2015 bepalend voor de bekostiging in het schooljaar 2016/2017 en is 1 oktober 2016 bepalend voor de bekostiging voor het schooljaar 2017/2018. Van het schooljaar 2016/2017 wordt 7/12 deel toegerekend aan het jaar 2017 en van het schooljaar 2017/2018 5/12 deel. Het aantal bekostigde leerlingen voor de Stichting bedroeg voor het schooljaar 2016/2017: 511 leerlingen en voor het schooljaar 2017/2018 561 leerlingen. Gedurende het jaar 2017 kwam de feitelijke instroom van nieuwe leerlingen voor het totaal van de Stichting boven de groeidrempel (+3%+13) uit. Daarvoor is extra groeibekostiging ontvangen.

MINISTERIE VAN OCW

De subsidie van OCW ligt € 223.000 (8%) boven het begrote bedrag. Deze stijging is grotendeels te herleiden naar de extra bekostiging door meer leerlingen, een hogere compensatie voor de

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

prestatiebox vanuit OCW en een hogere bijdrage vanuit het samenwerkingsverband, dan oorspronkelijk verondersteld in de begroting.

OVERIGE OVERHEIDSBIJDRAGEN

De overige overheidsbijdragen vallen € 10.000 hoger uit dan begroot, maar liggen op het realisatieniveau van 2016. Dit is te herleiden naar de financiële compensatie vanuit de gemeenten voor het verhuur van de gymzalen.

OVERIGE BATEN

De overige baten liggen € 61.000 boven de begroting 2016 waarvan € 20.000 herleidbaar naar een stijging in de ouderbijdrage, € 6.000 verhuur ruimte aan externe organisaties, € 6.000 detachering van personeel, € 15.000 baten van derden door opgeheven samenwerkingsverband Vrije Scholen en 13.000 extra bijdragen, diverse schenkingen en activiteiten.

LASTEN

PERSONELE LASTEN

De personele lasten liggen € 211.000 boven de begroting en € 302.000 boven het realisatieniveau van 2016. De personele lasten bestaan uit de loonkosten van de medewerkers in dienst van de Stichting en de overige personele kosten zoals scholing, inhuur, werving en selectie, personeelsactiviteiten en verzuimbeheer. De personele lasten zijn boven de begroting 2017 gekomen door extra aanstellingen van onderwijzend personeel, extra tijdelijke inhuur personeel en extra niet begrote scholingskosten voor onderwijzend personeel en management. Opgemerkt moet worden dat de loonkosten voor de vervangers die voor eigen rekening komen in 2017 is gestabiliseerd tot € 12.000 (realisatie 2016: € 15.000).

AFSCHRIJVINGEN

De afschrijvingen over 2017 liggen € 10.000 onder de begroting maar zijn ten opzichte van het jaar 2016 licht gestegen met € 2.000. In 2017 is voor € 86.000 geïnvesteerd in voornamelijk meubilair, inventaris en ICT (realisatie 2016: € 28.000). In de begroting 2017 was een investeringsbedrag materiele vaste activa van € 94.000 gereserveerd.

HUISVESTING

De huisvestingslasten van de school liggen € 22.000 boven de begroting 2017 en zijn ten opzichte van het jaar 2016 met € 21.000 gestegen. Dit is te herleiden naar extra klein onderhoud gebouwen en terreinen van € 14.000 en extra schoonmaakkosten € 8.000.

OVERIGE INSTELLINGSLASTEN

De overige instellinglasten liggen € 29.000 boven de begroting en € 15.000 boven de exploitatie van 2016. Deze overschrijding is te herleiden naar kosten voor contributie besturenorganisaties € 10.000: onderwijsleerpakketen, beheer en kosten ICT, accountant jaarrekening en activiteiten/excursies culturele vorming € 20.000.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

BALANS

De financiële positie van de Stichting staat in onderstaande overzichten. De gegevens zijn ontleend aan de in de jaarrekening opgenomen balans.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Balans	Balans
Verkorte balans (x € 1.000)	31-12-17	31-12-16
Activa		
Materiële vaste activa	216	163
Financiële vaste activa	1	1
Vorderingen	177	169
Liquide middelen	329	225
Totaal	723	558
Passiva		
Eigen vermogen	229	127
Voorzieningen	198	192
Schulden lang	0	0
Schulden kort	296	239
Totaal	723	558

Het balanstotaal stijgt ten opzichte van 2016 met € 165.000. Deze stijging laat zich als volgt samenvatten, waarbij a = afname en t = toename.

Mutaties	Toename (t) afname (a)	31-12-17 31-12-16
Materiële vaste activa	(t)	53
Financiële vaste activa	(t)	0
Vorderingen	(t)	8
Liquide middelen	(t)	104
Totaal	(t)	165
Eigen vermogen	(t)	102
Voorzieningen	(t)	6
Schulden lang	(t)	0
Schulden kort	(t)	57
Totaal	(t)	165

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa stijgen t.o.v. 31 december 2017 met € 53.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de investeringen van € 85.000 de afschrijvingen van € 33.000 overstijgen.

VORDERINGEN

De vorderingen op debiteuren nemen toe met € 8.000. Dit is te herleiden naar stijging van de vorderingen op het ministerie OCW (bekostiging) en op de gemeenten.

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen nemen toe met € 104.000. Een verklaring voor deze stijging is opgenomen in het in de jaarrekening 2017 opgenomen kasstroomoverzicht. Belangrijkste reden voor de toename van de liquide middelen is een positief saldo op de operationele activiteiten met name door de extra bekostiging door meer leerlingen.

EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen van de Stichting stijgt, als gevolg van het exploitatieoverschot over 2017 met een bedrag van € 102.000 tot € 229.000 positief.

VOORZIENINGEN

Er zijn voorzieningen gevormd voor groot onderhoud en personele voorzieningen voor jubilea van personeel. Aan de voorziening onderhoud is in 2017 een bedrag gedoteerd van € 65.000 en € 58.000 door bestedingen onttrokken. De dotatie aan de voorziening onderhoud heeft tot doel de voorziening op het gewenste niveau te brengen om te kunnen voorzien in het groot onderhoud voor de komende 20 jaar. De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2017 € 179.000. Aan de voorziening voor jubilea is in 2017 een bedrag gedoteerd van € 6.000. Er is in 2017 een bedrag van € 7.000 aan jubilea uitgekeerd. De voorziening jubilea bedraagt per 31 december 2017 € 19.000. Door de voorgaande mutaties stijgt de totale voorziening met € 6.000 ten opzichte van het jaar 2016.

SCHULDEN KORT

De kortlopende schulden nemen met € 57.000 toe. Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de nog af te dragen loonheffing en (pensioen)premies, een stijging van de vakantierechten en vooruit ontvangen gelden voor het jaar 2018.

KENGETALLEN PER BALANSDATUM

Aan de balans en rekening van baten en lasten zijn de volgende kengetallen ontleend.

Kengetallen	2017	2016
Liquiditeitsratio	1,71	1,65
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,32	0,23
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,59	0,57
Kapitalisatiefactor (balanstotaal excl.gebouwen/totale baten)	20,0%	16,6%

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

LIQUIDITEITSRATIO

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de Stichting op korte termijn aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit getal dient groter dan 1 te zijn. Het getal 1,71 geeft aan dat 1,71 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende verplichtingen. De liquiditeitsratio is door toename van de liquide middelen in 2017 verder boven de norm van 1 gestegen.

SOLVABILITEITSRATIO

Met solvabiliteit wordt aangegeven in hoeverre een organisatie de financiële verplichtingen aan verschaffers van vreemd vermogen kan nakomen met behulp van alle activa. Er is sprake van een goede solvabiliteit indien deze boven de 0,4 inclusief voorzieningen ligt. Voor het jaar 2017 is dit 0,59. Ook deze ratio is in 2017 verder boven de norm uit gestegen.

KAPITALISATIEFACTOR

De kapitalisatiefactor is vastgesteld exclusief de onder materiële vaste activa opgenomen gebouwen. De kapitalisatiefactor ligt met 20% onder de door de commissie Don geadviseerde niveau van maximaal 60% voor kleine organisaties. De kapitalisatiefactor is in 2017 opnieuw gestegen van 16,6% tot 20,0%.

Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie 2017	Begroot 2017	Realisatie 2016
Personele lasten in % van totale lasten	82,2%	82,1%	81,4%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	91,0%	92,5%	91,2%
Resultaat in % van totale baten	3,2%	2,1%	2,2%

PERSONELE LASTEN IN % VAN TOTALE LASTEN

Dit is het aandeel van de personele lasten in de totale lasten. Het aandeel is in 2017 t.o.v. het voorgaande jaar licht gestegen tot 82,2%.

VERHOUDING RIJKSBIJDRAGE / TOTALE BATEN

Hieronder wordt het aandeel van de Rijksbaten in de totale baten aangegeven. Dit aandeel is t.o.v. 2016 licht gedaald tot 91,0%.

RESULTAAT IN % VAN TOTALE BATEN

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. Deze is ten opzichte van het jaar 2016 verder gestegen tot 3,2%.

RESULTAATBESTEMMING

Het bestuur van de Stichting heeft besloten tot de volgende resultaatbestemming: het resultaat over 2017 van € 102.000 positief wordt volledig ten gunste van de algemene reserve gebracht. Dit besluit is als voorstel in de jaarrekening 2017 verwerkt.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

TREASURY

De Stichting beheert de beschikbare overheidsmiddelen op zodanige wijze dat zowel de liquiditeit als de solvabiliteit voldoende zijn gewaarborgd. De Stichting maakt momenteel uitsluitend gebruik van een spaarrekening waarop overtollige middelen worden gezet tegen een zo gunstig mogelijke rente. Besluiten over wijzigingen in de treasury strategie worden door het bestuur genomen.

PLANNING EN CONTROL

In periodieke controlrapportages, die met de verschillende geledingen van de Stichting worden gedeeld en besproken en door middel van het online managementinformatiesysteem van het administratiekantoor wordt de besteding van ter beschikking gestelde financiële middelen verantwoord en inzicht gegeven hoe de werkelijke besteding van financiële middelen zich verhoudt tot de geformuleerde doelen en beleidsvoornemens in de begroting. Ook wordt de personele bezetting, ziekteverzuim en andere personele zaken online gevolgd. Het bestuur van de school heeft hierdoor goed zicht op de situatie en kan eventuele bijzonderheden tijdig signaleren.

RISICO'S EN RISICOBEBEERSING

Om financiële risico's van begrotingsoverschrijdingen zoveel mogelijk uit te sluiten wordt een strakke planning & control cyclus gehanteerd. Dit houdt in dat er maandelijks rapportages zijn over uitgaven, inclusief een analyse van mogelijke onder- en of overschrijdingen in de verschillende budgetten. Financiële meevallers (zoals extra inkomsten door groeitellingen) worden toegevoegd aan de algemene reserve of alleen met toestemming van het bestuur in het zelfde jaar besteed. Tegenvallers worden ook besproken en indien nodig gecompenseerd door op andere uitgaven te besparen, dan wel het gecalculerde verlies ten laste te laten komen van het eindresultaat. Alle uitgaven die buiten begroting worden gedaan behoeven vóóraf toestemming van het bestuur. Tenslotte zijn er een duidelijke regels binnen de stichting over de declaraties van personeel en eventuele ouders.

Een uitgebreid overzicht van de risico's en beheersingsmaatregelen wordt jaarlijks geactualiseerd en is aan dit verslag toegevoegd.

AANBESTEDINGSBELEID

In 2017 is er geen aanbestedingsbeleid van toepassing geweest.

UITKERINGEN NA ONTSLAG

In 2017 zijn er geen uitkeringen na ontslag toegekend.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

Het doel van de continuïteitsparagraaf is iedere belanghebbende/ belangstellende kennis te laten nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Het bestuur heeft geconstateerd dat de organisatie financieel gezond is en dat in 2016, 2017 en de komende jaren reserves opgebouwd kunnen worden om adequaat op onverwachte situaties te kunnen reageren. Het financiële beleid is erop gericht deze situatie te bestendigen. Het beleid is tevens gericht op het verbeteren van de kwaliteit en diversiteit van het onderwijs, zonder dat dit tot een kostenverzwaring leidt.

LEERLINGEN EN PERSONEEL

De verwachte ontwikkelingen ten aanzien van leerlingenaantallen en personele bezetting laten het volgende beeld zien.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Real.	Real.	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen leerlingenaantal	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leerlingen per teldatum 1 oktober	561	581	614	651	679	698
	561	581	614	651	679	698

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Real.	Real.	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen personele bezetting in fte per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Directie en management	2,0	2,3	2,8	2,8	2,8	2,7
Onderwijzend personeel	28,8	32,1	32,1	33,0	34,5	36,0
Onderwijsondersteunend personeel	5,9	5,3	5,7	5,7	5,7	5,7
Totaal personele bezetting	36,7	39,7	40,6	41,4	43,0	44,5

MEERJARENBEGROTING EN MEERJARENBALANS

Door de Stichting is voor de jaren 2018-2021 een vernieuwde versie van een meerjarenraming opgesteld. Hierbij is uitgegaan van een stijging in het aantal leerlingen en een stijging van het personeelsbestand.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Resultatenrekening (x € 1.000)	Real. 2016	Real. 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Ministerie OCW	2.575	2.915	2.945	3.067	3.228	3.364
Overige overheidsbijdragen	14	14	9	9	9	9
Overige baten	234	275	245	209	234	241
Totaal baten	2.823	3.203	3.199	3.285	3.471	3.614
Personele lasten	2.248	2.550	2.692	2.746	2.857	2.945
Afschrijvingen	31	33	46	52	55	48
Huisvestingslasten	223	244	223	235	237	243
Overige instellingslasten	259	275	248	249	250	248
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	2.761	3.101	3.209	3.282	3.399	3.484
Saldo baten en lasten	63	102	-10	3	72	130
Financiële baten	0	0	0	0	0	0
Financiële lasten	0	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	63	102	-10	3	72	130

Onderstaand de meerjarenbalansen waarin rekening is gehouden met de voorgaande exploitatiebegrotingen.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Verkorte balans (x € 1.000)	Balans 31-12-16	Balans 31-12-17	Balans 31-12-18	Balans 31-12-19	Balans 31-12-20	Balans 31-12-21
Activa						
Materiële vaste activa	163	216	170	118	63	15
Financiële vaste activa	1	1	1	1	1	1
Vorderingen	169	177	180	180	180	180
Liquide middelen	225	329	366	421	548	726
	558	723	717	720	792	922
Passiva						
Eigen vermogen	127	229	219	222	294	424
Voorzieningen	192	198	198	198	198	198
Schulden lang	0	0	0	0	0	0
Schulden kort	239	296	300	300	300	300
	558	723	717	720	792	922

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Op basis van de bovenstaande meerjarige resultatenrekening en balans kunnen de onderstaande kengetallen worden berekend.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Real.	Real.	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liquiditeitsratio	1,65	1,71	1,82	2,00	2,43	3,02
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,23	0,32	0,31	0,31	0,37	0,46
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,57	0,59	0,58	0,58	0,62	0,67
Kapitalisatiefactor (balanstot.excl.gebouwen/totale baten)	16,6%	20,1%	21,3%	20,9%	21,9%	24,7%

Kengetallen (baten en lasten)	Real.	Real.	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Personele lasten in % van totale lasten	81,4%	82,2%	83,9%	83,7%	84,1%	84,5%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	91,2%	91,0%	92,1%	93,4%	93,0%	93,1%
Resultaat in % van totale baten	2,2%	3,2%	-0,3%	0,1%	2,1%	3,6%

In het meerjarenperspectief is zichtbaar dat het conservatieve financiële beleid van het bestuur (eerst sparen en daarna pas investeren) de komende jaren zijn vruchten gaat afwerpen. Het verbeteren van de exploitatie-, balans- en liquiditeitspositie is speerpunt van beleid waarbij tevens de kwaliteit van onderwijs gehandhaafd en waar nodig en mogelijk verbeterd zal worden.

Risicoanalyse Stichting Vrije Scholen Rijnstreek

Onderstaand de risicoanalyse van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek. Een risico is de kans dat een gebeurtenis die een negatief of positief effect heeft op het bereiken van de organisatiedoelstellingen plaatsvindt. De directie van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft de belangrijkste risico's in de maand april 2018 geactualiseerd. Om deze risico's te beheersen kunnen maatregelen genomen worden. In onderstaande tabel is een risico-inventarisatie naar deelgebied van de bedrijfsvoering van de stichting gemaakt. Deze inventarisatie is aangevuld met een schatting van de kans (klein, middel, groot) dat deze gebeurtenis zich zal voordoen met de eventueel te nemen maatregelen. Ook is aangegeven of het risico als het zich voordoet urgent is (laag, gemiddeld, hoog).

Organisatiegebied	Deelgebied	Risico	Kans	Urgentie	Maatregelen
Extern	Bekostiging overheid	Compensatie lumpsum bekostiging komt later of is te beperkt	groot	gemiddeld	Weerstandsvermogen naar voldoende omvang (€ 330.000) brengen om dit in lopend jaar te kunnen opvangen. Om dit weerstandsvermogen te halen zal een exploitatieresultaat van € 50.000 per jaar begroot worden (4-5 jaar). Structureel in de meerjarenbegroting actuele lumpsum wijzigingen meenemen.
		Groeibekostiging blijft voor schoollocatie uit omdat binnen de stichting andere locaties dalen of stabiliseren.	groot	hoog	Zie voorgaande maatregel en uitbreiding personele formatie pas realiseren als daadwerkelijk gelden worden ontvangen.
Leerlingen	Ontwikkeling aantal leerlingen	Instream wachtlijst	klein	Hoog	Voldoende lokaalcapaciteit beschikbaar maken. Huidige verhuurruimten Mareland opzeggen. Wegvallen € 9.000 euro in meerjarenbegroting meenemen. Extra personeel compenseren uit extra leerlingen (=>30). Bij lagere instroom is in de meerjarenbegroting hiervoor extra personele formatie gereserveerd.
	Concurrentiepositie	Kwaliteitsbeoordeling Ridderspoor zwak	groot	hoog	Frequent en open communiceren over aanpak.

Organisatiegebied	Deelgebied	Risico	Kans	Urgentie	Maatregelen
					Investeren in kwaliteit schoolleiding en vaardigheidsontwikkeling leerkrachten.
	Financiering leerling stromen	Bekostiging personeel t-1	gemiddeld	gemiddeld	Zittend personeel vragen om groei op te vangen en op maat (knelpunten) inzet personeelsgroei
Onderwijs	Onderwijsaanbod (breedte)	Overheid dwingt tot versmalling	klein	hoog	Kwaliteitstoets vrijeschool onderwijs
	Kwaliteit onderwijs	Cyclisch werken lastig te implementeren Ridderspoor zwak	middel	hoog	Jaarplan per school + borging Verbeterplan kwaliteit onderwijs maken
Personeel	Gemiddelde leeftijd	Op 2 locaties jong personeelsbestand Op 1 locatie verouderd personeelsbestand	groot	hoog	Intensieve monitoring en begeleiding management Ouderenbeleid ontwikkelen + begeleiding management
	Ziekteverzuim	Is gestegen tot 7,8% (5,8% 2016) met een meldingsfrequentie van 1,2 (2016, 1,1)	groot	hoog	Ziekteverzuimbegeleiding + casemanagement en bedrijfsarts neergezet. Sociaal Medisch Team opgestart.
	Wachtgeldrisico's/claims	Terugwerkende kracht rekeningen UWV	gemiddeld	laag	Medewerkers die uitstromen met vrijwillig ontslag laten gaan en dit goed documenteren waardoor dit risico wegvalt.
	Deskundigheid	Kwaliteit administratieve ondersteuning	groot	hoog	Werving opgestart, 1 maart afgerond met bijbehorende functieprofiel en kwalificaties
	Risico inventarisatie & evaluatie (RIE)	Verouderde installaties	middel	hoog	RIE plan afgerond. Investeringskosten +/- € 100.000 opgenomen in meerjarenonderhoudsplan (MJOP)
	Arbeidsmarktproblematiek docenten	Lastige invulling vacatures	groot	hoog	Aansluiting zoeken bij Hogescholen opleiding PABO. Aansluiten bij arbeidsmarktplatform en UZB's
	Opvolging schoolleiding	Leiding en aansturing school ontbreekt of gebrekkig	middel	hoog	Op tijd investeren en werven van kwalitatief goede opvolging en dakpanconstructies voor een goede overdracht

Organisatiegebied	Deelgebied	Risico	Kans	Urgentie	Maatregelen
Organisatie	Kwaliteit management/schoolleiding	Te afhankelijk van directie	middel	hoog	Plan ontwikkelen om op termijn van max. drie jaar aansluiting te zoeken bij een ander schoolbestuur of besturen.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Is de informatie juist, volledig en betrouwbaar.	middel	hoog	Volgen van de managementinformatie en uitvoeren P&C cyclus
	Structuur/efficiency	Vermenging bestuur en toezicht	klein	hoog	Toezichtkader scherp stellen + uitoefenen
	Communicatie	Gebrekkige en verlate Informatievoorziening	groot	laag	Communicatieplan in voorbereiding gerelateerd aan kernwaarden stichting
Gebouwen	Bezettingsgraad	Krappe behuizing alle drie de scholen	groot	hoog	Overleg met gemeenten loopt.
	Onderwijskundige eisen	Onvoldoende kantoorruimte voor interne- en externe begeleiding	groot	gemiddeld	Bouwkundige aanpassingen
	Onderhoudsbehoefte (MJOP)	Uitvoering loopt achter	groot	gemiddeld	Uitzoeken achterstand
	Dotatie voorziening gebouwen	Onvoldoende voorzienig getroffen voor Meerjaren onderhoud MOP	middel	gemiddeld	Twee jaarlijks actualiseren MOP drie schoolgebouwen
Inventaris	Onderwijskundige eisen	meubilair	groot	laag	Vervangingsplan in uitvoering
Financiën	Exploitatieresultaat	Tegenvallers niet begroot gedurende jaar in exploitatie resultaat	gemiddeld	hoog	Maandelijkse sturing en zeer kritisch omgaan met personele, materiele en investeringen/onderhoud
	Verplichtingen (inkoop)	Meerjarenverplichtingen (inkoopcontracten) aangaan die over meerdere exploitatie jaren doorlopen.	groot	gemiddeld	Inkoopbeleid plus procuratie van inkoopcontracten (school en stichting) opstellen
	Liquiditeit/solvabiliteit	Onvoldoende liquiditeit <1 en solvabiliteit < 0.	klein	hoog	Per kwartaal actualisatie liquiditeitsplanning. Streefwaarden liquiditeit naar 1,5 en solvabiliteit naar 0,5, zie ook meerjarenbegroting balans

Organisatiegebied	Deelgebied	Risico	Kans	Urgentie	Maatregelen																								
					<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2017</th> <th>streefwaarde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Liquiditeit</td> <td>1,71</td> <td>> 1,5</td> </tr> <tr> <td>Solvabiliteit excl. voorzieningen</td> <td>0,32</td> <td>> 0,3</td> </tr> <tr> <td>Solvabiliteit-2 incl. voorzieningen</td> <td>0,59</td> <td>> 0,4</td> </tr> <tr> <td>Rentabiliteit</td> <td>3,20%</td> <td>> 2,5%</td> </tr> <tr> <td>Kapitalisatiefactor</td> <td>20,10%</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>Personele lasten/totale lasten</td> <td>82,20%</td> <td>85%</td> </tr> <tr> <td>Materiële lasten/totale lasten</td> <td>17,80%</td> <td>15%</td> </tr> </tbody> </table>		2017	streefwaarde	Liquiditeit	1,71	> 1,5	Solvabiliteit excl. voorzieningen	0,32	> 0,3	Solvabiliteit-2 incl. voorzieningen	0,59	> 0,4	Rentabiliteit	3,20%	> 2,5%	Kapitalisatiefactor	20,10%	60%	Personele lasten/totale lasten	82,20%	85%	Materiële lasten/totale lasten	17,80%	15%
	2017	streefwaarde																											
Liquiditeit	1,71	> 1,5																											
Solvabiliteit excl. voorzieningen	0,32	> 0,3																											
Solvabiliteit-2 incl. voorzieningen	0,59	> 0,4																											
Rentabiliteit	3,20%	> 2,5%																											
Kapitalisatiefactor	20,10%	60%																											
Personele lasten/totale lasten	82,20%	85%																											
Materiële lasten/totale lasten	17,80%	15%																											
	Riscospreiding	De ene school heeft tekort andere overschot	groot	hoog	Overschotten en tekorten op bestuursniveau onderling compenseren totdat weerstandvermogen op niveau is € 330.000.																								
	Weerstandvermogen	Daling weerstandsvermogen	groot	hoog	Resultaatbestemming 2018 naar eigen vermogen																								
	Verhouding personele lasten/totale lasten	Stijging boven de 80%	klein	hoog	Personele bezetting kritisch volgen en kengetallen rapportage																								
	Dotatie voorziening jubilea	Te weinig gelden gereserveerd voor toekomstige verplichtingen jubilea	klein	laag	Jaarlijks beoordelen of uitgangspunt bepalen voorziening jubileum (nog) voldoet																								
Risicomangement P&C cyclus	Strategisch plan/meerjarenbegroting	Opstellen en accorderen door GMR en bestuur	groot	hoog	Bestuursvergaderingen met besluitvorming inplannen																								

Organisatiegebied	Deelgebied	Risico	Kans	Urgentie	Maatregelen
	Jaarplan incl. begroting	Opgesteld en geaccordeerd door GMR en bestuur	groot	hoog	Bestuursvergaderingen met besluitvorming inplannen Tijdpad van begrotingscyclus opstellen en rollen van directie, GMR, MR en toezichhoudend deel bestuur uitwerken
	Beleidsstukken	Schoolplan 2015 - 2019	klein	hoog	Tijdspad uitgewerkt + omzetten in jaarplannen
	Periodieke managementinfo	Maandelijke (15 ^{de}) ontsluiting managementinfo	groot	hoog	P&C beleid volgen en in uitvoering
	Verantwoordingsdocument en	Doorlooptijd jaarrekening	klein	hoog	Afspraken met administratiekantoor en accountant over doorlooptijd en inhoud jaarverslag en oplevering jaarrekening
	Klachten en Klokkenluidersregeling	Ongestructureerde tot geen behandeling van klachten	groot	hoog	Klachtenregeling herzien/gemoderniseerd en Klokkenluidersregeling wordt vastgesteld.
	Algemene Verordening Gegevensbescherming	Personele en leerlingen gegevens worden gedeeld met onbevoegden.	Middel	hoog	Plan van aanpak + risico analyse opstellen en FG functionaris aanstellen.

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

1 Activa	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
	€	€
1.1.2 <u>Materiële vaste activa</u>		
1.1.2.1 Gebouwen en terreinen	80.745	88.434
1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	118.233	57.277
1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	<u>16.913</u>	<u>17.656</u>
	215.891	163.367
1.1.3 <u>Financiële vaste activa</u>		
1.1.3.7 Effecten	<u>660</u>	<u>660</u>
	660	660
1.2.2 <u>Vorderingen</u>		
1.2.2.2 Ministerie van OCW	155.270	129.466
1.2.2.3 Gemeenten	4.384	0
1.2.2.10 Overige vorderingen	6.474	12.996
1.2.2.15 Overlopende activa	<u>10.832</u>	<u>26.054</u>
	176.960	168.516
1.2.4 <u>Liquide middelen</u>		
1.2.4.2 Banken	<u>329.449</u>	<u>225.488</u>
	329.449	225.488
Totaal Activa	<u><u>722.960</u></u>	<u><u>558.031</u></u>

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

2	Passiva	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
		€	€
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1.1	Algemene reserve	<u>229.188</u>	<u>127.307</u>
		229.188	127.307
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	19.138	19.962
2.2.3	Onderhoudsvoorzieningen	<u>178.572</u>	<u>171.617</u>
		197.710	191.579
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.8	Crediteuren	25.179	37.024
2.4.9.1	Loonheffing en premies	101.401	79.964
2.4.10	Pensioenpremies	30.271	20.359
2.4.6	Gemeenten	417	0
2.4.12	Overige kortlopende schulden	14.464	12.086
2.4.19	Overlopende passiva	<u>124.330</u>	<u>89.712</u>
		296.062	239.145
	Totaal Passiva	<u><u>722.960</u></u>	<u><u>558.031</u></u>

Staat van baten en lasten 2017

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
3	<u>Baten</u>			
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.914.632	2.692.334	2.575.096
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	13.741	4.400	13.730
3.5	Overige baten	274.932	213.700	234.190
	Totaal Baten	3.203.305	2.910.434	2.823.016
4	<u>Lasten</u>			
4.1	Personele lasten	2.550.012	2.339.485	2.247.625
4.2	Afschrijvingen	33.116	43.079	30.576
4.3	Huisvestingslasten	243.833	222.400	223.225
4.4	Overige instellingslasten	274.480	245.150	259.107
	Totaal Lasten	3.101.441	2.850.114	2.760.533
	Saldo baten en lasten	101.864	60.320	62.483
5	<u>Financiële baten en lasten</u>			
5.1	Financiële baten	17	200	160
	Saldo financiële baten en lasten	17	200	160
	<u>Exploitatieresultaat</u>	<u>101.881</u>	<u>60.520</u>	<u>62.643</u>

Kasstroomoverzicht over 2017

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	101.864	62.483
Afschrijvingen	33.116	30.576
Mutaties werkkapitaal		
- Vorderingen	-8.444	-11.083
- Kortlopende schulden	56.917	-40.093
Mutaties voorzieningen	<u>6.131</u>	<u>44.250</u>
	189.584	86.133
Ontvangen interest	17	160
Betaalde interest	<u>0</u>	<u>0</u>
	17	160
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen materiële vaste activa	<u>-85.640</u>	<u>-27.568</u>
	-85.640	-27.568
Mutatie liquide middelen	103.961	58.725
Beginstand liquide middelen	225.488	166.763
Mutatie liquide middelen	<u>103.961</u>	<u>58.725</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>329.449</u></u>	<u><u>225.488</u></u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Activiteiten

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek verzorgt basisonderwijs aan de bij de scholen ingeschreven leerlingen.

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De in de jaarrekening opgenomen bedragen zijn in hele euro's.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten.

schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de bestemmingsreserve onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA***Materiële vaste activa***

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Schoolgebouwen

Het economisch eigendom van de gebouwen in Leiden en Alphen aan de Rijn is in handen van de gemeente en het juridisch eigendom berust bij het bevoegd gezag. Het economisch en juridisch eigendom van de school in Zoetermeer is in handen van de gemeente. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Inventaris en duurzame leer- en hulpmiddelen

Als ondergrens voor het activeren van duurzame middelen wordt een bedrag van € 500 aangehouden. Deze ondergrens geldt per artikel of voor een groep van samenhangende artikelen.

De gehanteerde categorieën materiële vaste activa en de bijbehorende afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen en verbouwingen	3,33%	10,00%
Meubilair		10,00%
Inventaris en apparatuur	10,00%	20,00%
ICT		33,33%
Leermiddelen		20,00%

De afschrijving kan nooit over een langere periode plaatsvinden dan de technische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn.

Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de

bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling belenen tot 1 juli 2016 en regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Vlottende activa***Vorderingen***

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van het bevoegd gezag worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatietekorten.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen.

Resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat aan de algemene reserve dan wel de bestemmingsreserve vindt plaats op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Het resultaat wordt in principe toegevoegd of onttrokken aan de publieke reserve tenzij aan de middelen een private herkomst ten grondslag ligt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten die verbonden zijn aan het meerjarig planmatig onderhoud en de exploitatievoorzieningen van de gebouwen van het bevoegd gezag. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerken naar verwachting worden uitgevoerd op basis van een opgesteld onderhoudsplan dat door het bevoegd gezag is goedgekeurd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenvoorziening

Het bevoegd gezag heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegd-pensioenregeling, waarbij de toegezegde pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, en wordt - conform de in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Pensioenrechten

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds (beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden) dit toelaat. Naar de stand van januari 2018 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 101,5%. Naar de stand van 31 december 2017 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 104,4% (bron: website www.abp.nl).

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Personeelsvoorzieningen

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met werknemers die in de komende 10 jaar hun 25 of 40 jarig jubileum vieren conform de CAO. De blijfkans bij de berekening is 100%.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) waar geen bestedingsplan aan ten grondslag ligt worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Niet-geoordeelde subsidies waaraan een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld, worden op basis van een bestedingsplan toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

Overige baten

Alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag.

Lasten

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschaffingsprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en -kosten en kosten van ontvangen leningen

Resultaat

Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven materiële activa en financiële activa is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	41359
Naam instelling	Stichting Vrije Scholen Rijnstreek
KvK-nummer	28095908
Adres	Maresingel 19, 2316 HA LEIDEN
Telefoon	071-5219015
E-mailadres	bestuur@vrijescholenrijnstreek.nl
Website	www.vrijescholenrijnstreek.nl

Contactpersoon

Naam	De heer J.G. de Leeuw
Adres	Rooseveltstraat 18, 2321 BM Leiden
Telefoon	071-5166600
E-mailadres	info@ohm.nl

BRIN-nummers

06MQ	De Vrije School
06UT	Vrije School Mareland
08SE	Vrije School Ridderspoor
41359	Bovenschools

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

1 **Activa**
Vaste activa

Materiele vaste activa		Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Investe-	Desinveste	Afschrij-	Boek
		prijs t/m	t/m	waarde	ringen	ringen	vingen	waarde
		2016	2016	31-dec-16	2017	2017	2017	31-dec-17
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	231.954	-143.520	88.434	0	0	-7.689	80.745
1.1.2.3.0	Meubilair	97.011	-53.798	43.213	36.203	0	-8.981	70.435
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	37.897	-26.828	11.069	13.714	0	-4.773	20.010
1.1.2.3.2	ICT	28.354	-25.359	2.995	29.860	0	-5.067	27.788
1.1.2.3.3	Duurzame leermiddelen	33.059	-15.403	17.656	2.460	0	-6.606	13.510
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	0	0	0	3.403	0	0	3.403
		<u>428.275</u>	<u>-264.908</u>	<u>163.367</u>	<u>85.640</u>	<u>0</u>	<u>-33.116</u>	<u>215.891</u>

Samenvatting materiele vaste activa en afschrijvingspercentages		Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Afschrijvingspercentages	
		prijs t/m	t/m	waarde	%	%
		2017	2017	31-dec-17		
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	231.954	-151.209	80.745	3,33%	10,00%
1.1.2.3.0	Meubilair	133.214	-62.779	70.435	10,00%	
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	51.611	-31.601	20.010	10,00%	20,00%
1.1.2.3.2	ICT	58.214	-30.426	27.788	33,00%	
1.1.2.3.3	Duurzame leermiddelen	35.519	-22.009	13.510	20,00%	
		<u>513.915</u>	<u>-298.024</u>	<u>215.891</u>		

De verkrijgingsprijs tot en met 2016 en de cumulatieve afschrijvingen tot en met 2016 van inventaris en apparatuur zijn in 2017 met € 18.930 verlaagd. Dit betrof niet meer aanwezige materiële vaste activa, die geen waarde maar hadden.

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.3	Financiële vaste activa		
1.1.3.7	Effecten	660	660
		<u>660</u>	<u>660</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.2.2	Vorderingen		
1.2.2.2	Ministerie van OCW	155.270	129.466
1.2.2.3	Overige overheden (gemeenten)	4.384	0
1.2.2.10	Overige vorderingen	6.474	12.996
1.2.2.15	Overlopende activa	10.832	26.054
		<u>176.960</u>	<u>168.516</u>

Verloopstaat overige overheden (gemeenten)		Saldo	Ontvangen	Besteed	Boeken tlv	Overige	Saldo
		31-dec-16	2017	2017	2017	2017	31-dec-17
1.2.2.3.10	Gemeente subsidie huisvesting	0	0	0	0	-4.384	4.384
		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-4.384</u>	<u>4.384</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.2.2.10	Overige vorderingen (specificatie)		
1.2.2.10.1	Vervangingsfonds	6.474	12.996
		<u>6.474</u>	<u>12.996</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.2.2.15	Overlopende activa (specificatie)		
1.2.2.12	Vooruitbetaalde en/of vooruitgefactureerde posten	8.826	6.165
1.2.2.15	Overige overlopende activa	2.006	19.889
		<u>10.832</u>	<u>26.054</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.2.4	Liquide middelen		
1.2.4.2	Banken	49.449	75.488
1.2.4.2.1	Spaarrekeningen	280.000	150.000
		<u>329.449</u>	<u>225.488</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4	Kortlopende schulden		
2.4.8	Crediteuren	25.179	37.024
2.4.9.1	Loonheffing en premies	101.401	79.964
2.4.10	Pensioenpremies	30.271	20.359
2.4.6	Gemeenten	417	0
2.4.12	Overige kortlopende schulden	14.464	12.086
2.4.19	Overlopende passiva	124.330	89.712
		<u>296.062</u>	<u>239.145</u>

Verloopstaat overige		Saldo	Ontvangen	Besteed	Boeken tgv	Overige	Saldo
overheden (gemeenten)		31-dec-16	2017	2017	2017	2017	31-dec-17
2.4.6							
2.4.6.2	Gemeente subsidie projecten onderwijs	0	417	0	0	0	417
		<u>0</u>	<u>417</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>417</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4.12	Overige kortlopende schulden (specificatie)		
2.4.12.1	Schulden aan personeel	1.110	43
2.4.12.2	Diverse te betalen premies	13.354	12.043
		<u>14.464</u>	<u>12.086</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4.19	Overlopende passiva (specificatie)		
2.4.16.0	Vooruitontvangen en/of vooruitgefactureerde posten	21.874	295
2.4.17	Rechten vakantiegeld	83.896	71.081
2.4.19.0	Overige overlopende passiva	18.560	18.336
		<u>124.330</u>	<u>89.712</u>

Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	De prestatie is ultimo verslagjaar cf beschikking	
	Kenmerk	Datum			gereed	niet gereed
Totaal			0	0	0	0

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Totale Totale kosten €	Te verrekenen ultimo verslagjaar €
	Kenmerk	Datum				
Totaal			0	0	0	0

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Saldo per 01-01-2017 €	Ontvangen in verslagjaar €	Lasten in verslagjaar €	Totaal kosten per 31-12-2017 €	Saldo nog te verrekenen ultimo verslagjaar €
	Kenmerk	Datum						
Totaal			0	0	0	0	0	0

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Bij Stichting Vrije Scholen Rijnstreek lopen de volgende huurverplichtingen.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft huurovereenkomsten met Rex International BV voor de huur van kopieerapparatuur voor de locaties in Alphen aan de Rijn en Zoetermeer. De huurprijs is in totaal € 730 per jaar exclusief btw. Jaarlijks worden de contracten stilzwijgend verlengd met 12 maanden.

Voor locatie Mareland heeft de Stichting voor kopieerapparatuur een huurovereenkomst met Ricoh. De overeenkomst is ingegaan op 1 maart 2017 voor de duur van 72 maanden en de huurprijs is € 255 per maand exclusief btw. De huurovereenkomst is is voor bepaalde tijd ingegaan en kan niet worden opgezegd.

Langlopende contracten

Bij Stichting Vrije Scholen Rijnstreek lopen de volgende meerjarige contracten:

De Vrije Energie Producent; leveringsovereenkomst energie, periode januari 2015 t/m, december 2020, huidig termijnbedrag € 2.619 inclusief btw per kwartaal

Enecot; leveringsovereenkomst aardgas, periode januari 2015 t/m, december 2020, huidig termijnbedrag € 2.376 inclusief btw per maand.

Investeringsverplichtingen

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft een investeringsverplichting van € 10.209,38 (incl btw) bij Eibe Benelux.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2017

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
Baten				
Rijksbijdragen OCW				
3.1.1.1.0	OCW lumpsum	1.994.431	1.800.726	1.763.206
3.1.1.1.1	OCW inhoudingen uitkeringen en overig	0	0	-10.655
3.1.1.1.3	OCW personeels en arbeidsmarktbeleid	313.636	305.594	293.998
3.1.1.1.4	OCW lgf en impulsgebieden	1.083	1.788	1.912
3.1.1.1.5	OCW prestatiebox	80.109	68.710	51.604
3.1.3.1	OCW bijdragen via samenwerkingsverbanden	93.505	82.351	73.732
3.1.1.1.7	OCW materiële instandhouding	431.868	433.165	401.299
		2.914.632	2.692.334	2.575.096
Overige overheidsbijdragen en subsidies				
3.2.2.2.1	Gemeente bijdragen huisvesting en materieel	13.741	4.400	13.415
3.2.2.2.2	Gemeente overige bijdragen	0	0	315
		13.741	4.400	13.730
Overige baten				
3.5.5	Ouderbijdragen	189.291	169.000	165.029
3.5.1	Verhuur	42.463	36.700	38.665
3.5.2	Detachering personeel	13.623	8.000	5.412
3.5.10	Baten van derden	15.266	0	0
3.5.10.1	Vervangingsfonds bijdragen en subsidies	794	0	1.502
3.5.10.2	Overige baten	13.495	0	23.582
		274.932	213.700	234.190
	Totaal baten	3.203.305	2.910.434	2.823.016

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
Lasten				
<i>Loonkosten personeel</i>				
4.1.1.1	Loonkosten bestuur, directie en toezicht	237.824	234.917	201.106
4.1.1.2	Loonkosten onderwijzend personeel	1.908.080	1.781.269	1.684.412
4.1.1.3	Loonkosten onderwijsondersteunend personeel	244.133	238.799	243.227
4.1.1.4	Loonkosten vervangingen	117.242	0	86.870
4.1.1.5	Loonkosten overig	0	0	-228
	2.507.279	2.254.985	2.215.387	
<i>Overige personele kosten</i>				
4.1.2.2.0	Inhuur personeel niet in loondienst	74.212	43.500	32.837
4.1.2.3.0	Scholing en opleiding personeel	78.035	31.500	75.021
4.1.2.3.1	Personeelsbijeenkomsten, overleg, beleid en zorg	9.524	7.500	4.491
4.1.2.3.2	Werving en selectie	0	0	84
4.1.2.3.3	Representatie, bijeenkomsten en consumpties	1.545	0	1.052
4.1.2.3.9	Overige personele kosten	3.293	2.000	6.067
4.1.2.1.11	Dotaties personele voorzieningen	-824	0	-1.930
	165.785	84.500	117.622	
<i>Uitkeringen personeel en vervangers</i>				
4.1.3.2	Ontvangen vergoedingen Vervangingsfonds	-105.317	0	-85.384
4.1.3.3	Uitkeringen (-/-)	-17.735	0	0
	Personele lasten	2.550.012	2.339.485	2.247.625
<i>Specificatie personele lasten naar samenstelling</i>				
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	1.842.514	1.679.985	1.645.422
4.1.1.2	Sociale lasten	281.102	250.000	245.628
4.1.1.3	Premies Vf/Pf en Risicofonds	143.162	140.000	145.620
4.1.1.5	Pensioenlasten	240.501	185.000	178.717
	Totaal lonen en salarissen	2.507.279	2.254.985	2.215.387

In de pensioenlasten 2017 en 2016 zijn uitsluitend de werkgeverslasten opgenomen.

Bij de stichting waren in 2017 gemiddeld 39,65 FTE's werkzaam (2016: 36,22 FTE's)

Onderverdeeld naar:	2017	2016
Directie	2,33	2,00
Onderwijzend personeel	32,07	28,94
Onderwijs ondersteunend personeel	5,25	5,28
	39,65	36,22

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €
Investerings			
4.2.0.3	36.203	14.000	24.169
4.2.0.4	2.460	14.500	1.812
4.2.0.5	13.714	25.000	0
4.2.0.6	29.860	25.500	1.587
4.2.0.7	3.403	15.000	0
4.2.0.10	-85.640	-94.000	-27.568
	0	0	0
Afschrijvingen			
4.2.2.0	7.689	7.692	8.769
4.2.2.1	8.981	9.217	5.575
4.2.2.2	4.773	8.235	5.010
4.2.2.3	5.067	7.895	4.956
4.2.2.4	6.606	9.040	6.266
4.2.2.5	0	1.000	0
	33.116	43.079	30.576
Huisvestingslasten			
4.3.1.0	0	0	301
4.3.3.0	46.091	31.900	40.014
4.3.4.0	57.628	61.500	46.105
4.3.5.0	70.454	61.000	68.135
4.3.6.0	4.314	3.500	4.170
4.3.7.2	64.500	64.500	64.500
4.3.8.0	846	0	0
	243.833	222.400	223.225
Administratie, beheer en bestuur			
4.4.1.0	62.028	68.500	60.426
4.4.1.1	7.915	5.600	8.710
4.4.1.2	13.908	3.200	7.268
4.4.1.3	1.127	1.500	662
4.4.1.4	374	1.500	0
4.4.1.5	6.394	4.950	5.268
4.4.1.6	6.596	6.000	4.100
4.4.1.7	370	8.600	7.153
4.4.1.8	23.863	16.500	35.338
4.4.1.9	2.643	5.000	4.212
	125.218	121.350	133.137
Uitsplitsing accountantskosten			
4.4.1.1	7.915	5.600	8.710
	7.915	5.600	8.710

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>				
4.4.3.0	Onderwijsleerpakket incl. ondw licenties	68.847	60.500	62.221
4.4.3.1	Reproductiekosten	13.036	14.500	15.534
4.4.2.0	Kosten en onderhoud meubilair en inventaris	2.745	3.800	3.810
4.4.2.1	Beheer en kosten ICT incl. adm. licenties	26.616	22.500	17.529
		111.244	101.300	99.094
<i>Overige lasten</i>				
4.4.5.4	Activiteiten, werkweken en excursies	27.149	7.500	13.861
4.4.5.5	Kantinekosten	5.708	4.600	5.056
4.4.5.1	Overige schoolkosten	5.161	10.400	7.959
		38.018	22.500	26.876
4.4	Overige instellingslasten	274.480	245.150	259.107
	Totaal lasten	3.101.441	2.850.114	2.760.533
Financiële baten en lasten				
Financiële baten				
6.1.1	Rentebaten en dividenden	17	200	160
		17	200	160
	Resultaat	101.881	60.520	62.643

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Het exploitatieresultaat over het jaar 2017 bedraagt € 101.881 positief.

Het bestuur stelt voor om het exploitatieresultaat te bestemmen aan de onderstaande reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling door het bestuur is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

	Stand	Bestemming	Overige	Stand
	31-dec-16	resultaat	mutaties	31-dec-17
	€	€	€	€
Algemene reserve	127.307	101.881	0	229.188
	127.307	101.881	0	229.188

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die van belang zijn voor de beoordeling van de positie van de instelling.

Overzicht verbonden partijen***Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)***

Per 31 december 2017 zijn er financiële of organisatorische banden met de volgende rechtspersonen:

Naam	Juridische vorm	code activiteiten
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Rijnstreek	Stichting	4
Stichting Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden 2801	Stichting	4
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Zoetermeer	Stichting	4
Kinderopvang Sterrenspoor	Stichting	4

WNT-verantwoording 2017

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Per 1 januari 2016 is de maximale beloning afhankelijk van het aantal complexiteitspunten van de organisatie. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Stichting Vrije Scholen Rijnstreek van toepassing zijnde regelgeving het WNT maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in het boekjaar 2017 is € 107.000 Aantal punten 4

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>4</u> Klasse A

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen	Dhr. W.S. de Koning		Dhr. W.M. Klapwijk	
	Bestuurder / directeur		Bestuurder / directeur	
Functiegegevens	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17
Aanvang en einde functievervulling in 2017				
Deeltijdfactor in fte	1,0		1,0	
Gewezen topfunctionaris (fictieve) dienstbetrekking?	Nee		Nee	
	Ja		Ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	77.303		75.452	
Beloningen betaalbaar op termijn	11.867		11.621	
<i>Subtotaal</i>	<i>89.170</i>		<i>87.073</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	107.000		107.000	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	89.170		87.073	
Motivering indien overschrijding				
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1-jan-16	31-dec-16	1-jan-16	31-dec-16
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0		1,0	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	74.306		73.457	
Beloning betaalbaar op termijn	9.587		9.308	
Totaal bezoldiging 2016	83.893		82.765	

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
Dhr. F.L. Ebskamp	Voorzitter toezichhoudend deel bestuur
Dhr. W.J.M. van Leeuwen	Bestuurslid toezichhoudend deel bestuur
Dhr. A.W.M. de Koning	Bestuurslid toezichhoudend deel bestuur

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het intern toezichhoudend orgaan van
Stichting Vrije Scholen Rijnstreek
Maresingel 19
2316 HA LEIDEN

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Vrije Scholen Rijnstreek te LEIDEN gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrije Scholen Rijnstreek op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrije Scholen Rijnstreek, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 4 juni 2018
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl